

Nieuwsbrief NZG

8(1/2), jaargang 2006

Nederlandse Zeevogelgroep

Dutch Seabird Group

ISSN: 1566-6778

Texel, oktober 2007

redactie Nieuwsbrief NZG: Mardik F. Leopold
p/a IMARES-Texel, Postbus 167, 1790 AD Den Burg, Texel
e-mail zevenhuizen-3@texel.com

Guido O. Keijl, Brederodestraat 16A
1901 HW Bakkum, e-mail guido@hetnet.nl

secretariaat NZG: De Houtmanstraat 46
1792 BC Oudeschild, Texel, e-mail info@zeevogelgroep.nl

Witte kanoetstrandloper op de Friese kust

Een gewone (juvenile) en een witte kanoetstrandloper langs de zeedijk tussen Zurich en Dijksterburen (Friesland), 16 september 2007. Foto's: Barend H. Kuiken.

Tijdens onze maandelijkse watervogeltelling voor SOVON op 16 september ontdekten mijn zuster Coby en ik deze kanoet met afwijkend verenpak tussen een groepje overtuigende kanoeten, aan de voet van de zeedijk, even ten noorden van Zurich (Frl).

Op 17/09/07 vond mijn broer Dirk de witte kanoet rond het middaguur terug, even noorden van Zurich, ook weer in gezelschap van een clubje (grijze) kanoeten en later die middag zetten Coby en ik een zoektocht langs de westerzeedijk op touw. Om half vier vond Coby 'm weer en kon ik de een aantal foto's maken. Dat ook weer even ten noorden van Zurich, t.h.v. kilometersteen 5,3. Ook nu scharrelde dit exemplaar in gezelschap van een tiental grijsgeklede kanoeten langs de glooing. Hun gedrag leek erg op dat van Steenlopers; telkens een stukje lopen en dan weer tussen de stenen en het zeewier pikken.

Barend Kuiken, De Hingst 14, 8862 TZ Harlingen. kuiken-molenaar@home.nl

Theunis Piersma, dé kanoetenkenner laat weten: wat een interessant geval: wij hebben twee jaar geleden wel een gedeeltelijk wit exemplaar op de Banc d'Arguin gezien, maar zo'n hele witte is nieuw voor mij. Dat ie samen met een juveniel op zo'n atypisch plekje loopt suggereert dat het om een hele jonge vogel gaat, en misschien wordt zo'n opvallend beest wel niet oud.

Hein van Grouw, dé albinokenner laat weten: Zeker geen albino en ook de term flavist moet je hier niet gebruiken. Flavist werd voor alles gebruikt wat maar een beetje bleker was dan normaal. Maar zoals inmiddels uitgebreid is gepubliceerd, kunnen al die bleke pietjes door verschillende mutaties worden veroorzaakt. In het geval van deze kanoet gaat het om de mutatie bruin (*brown*), een onvolledige oxidatie van het eumelanine. Verder is het beestje door 'weer en wind' nog verder opgebleekt. Bruin is bij alle soorten altijd recessief en geslachtsgebonden dus dit moet een vrouwtje zijn. **Grouw@naturalis.nnm.nl**

Zie verder:

van Grouw H. 2000. Kleurmutaties bij vogels. Vogeljaar 48: 6-10.

van Grouw H. 2006. Not every white bird is an albino: sense and nonsense about colour aberrations in birds. Dutch Birding 28: 79-89.

Zeenaald géén gemakkelijke prooi!

(Eiders en Kuifaalscholvers “worstelen” met zeenaalden in noordoost Engeland)

Zeenaalden lijken in opkomst in het Noordzee gebied en worden steeds vaker als prooi van zeevogels gemeld (Harris *et al.* 2007). Of deze prooivis voor zeevogels voldoende voedingswaarde bevat, wordt in twijfel getrokken. In ieder geval veroorzaakt de opmerkelijke lichaamsvorm van de vis nogal wat problemen bij de maaltijd! Dit zag ik mooi geïllustreerd op 11 maart 2007 in de haven van Blyth, iets ten noorden van Newcastle-upon-Tyne in NO Engeland (55°7'N, 1°30'W). Gedurende een half uur volgde ik twee foeragerende vrouwtjes eidereend. Deze vogels waren druk aan het duiken en kwamen geregeld boven met een zeenaald in de snavel. De zeenaalden gaven zich niet makkelijk gewonnen en kronkelden zich om snavel en kop van de eiders. Maar na een worstelpartij van meestal één tot drie minuten slaagden de vogels er toch in de prooi door te slikken.

Twee weken eerder zag ik op dezelfde plek vergelijkbaar gedrag van twee onvolwassen kuifaalscholvers. Een van hen was in juli 2006 als nestjong geringd op het Schotse Isle of May. De kuifaalscholvers foerageerden een paar minuten actief op zeenaalden en gingen dan op de kant staan, blijkbaar in een poging om de gevangen vissen weg te werken. Bij één van de vogels staken op een gegeven moment drie staarten van zeenaalden uit de bek. Het kostte de vogels de nodige tijd op de waterkant om de prooien echt geheel weg te werken. Hoewel ik Blyth geregeld bezoek, heb dit gedrag bij geen van de twee soorten vaker gezien. De eidereend wordt ook niet in Harris *et al.* (2007) genoemd. Voor de kuifaalscholvers van Isle of May is de zeenaald tegenwoordig een geregelde prooi. De soort zeenaald in Blyth kon niet worden vastgesteld maar in een persoonlijk commentaar op de foto's stelt Mike Harris dat er sprake moet zijn van de adderzeenaald *Entelurus aequoreus* omdat die nu talrijk is voor de noordoostelijke Britse kust.

**Daniel M Turner, 9 Haswell Gardens, North Shields, Tyne and Wear, NE30 2DP Engeland.
Dan.M.Turner@btopenworld.com. (Nederlandse bewerking Jan Andries van Franeker)**

Referentie:

Harris M.P., Beare D., Toresen R., Nøttestad L., Kloppmann M., Dörner H., Peach K., Rushton D.R.A., Foster-Smith J. & Wanless S. 2007. A major increase in snake pipefish (*Entelurus aequoreus*) in northern European seas since 2003: potential implications for seabird breeding success. Mar. Biol. 151: 973-983.

Foto's volgende pagina: Daniel M. Turner.

Nieuwsbrief NZG jaargang 8 nr. 1/2

Zuidpool en zeenaalden?

In juni en juli van dit jaar testten wij een speciaal net op de Waddenzee dat wordt ontwikkeld voor het onderzoek in het zuidpoolgebied. Dit net is bedoeld om de bovenste waterlaag direct onder het zeeijs te kunnen bevissen. Het poolonderzoek richt zich namelijk op voedselketens die hun basis hebben in de algen die groeien tegen de onderkant van zeeijs. Zulke ijsalgen trekken grazend zooplankton aan, en daar komen dan weer de vissen en inktvissen op af die uiteindelijk worden gegeten door de vele vogels en zeezoogdieren rond Antarctica. Het ijsnet (*SUIT; Surface and Under-Ice Trawl*) is ontwikkeld om die leefgemeenschap te kunnen onderzoeken. *SUIT* bestaat uit een zwaar stalen frame dat botsingen met het zeeijs kan opvangen en dat wordt beschermd en drijvende gehouden met autobanden en grote drijvers. Het geheel "rijdt" als het ware langs de onderkant van zeeijs en is zo ontworpen dat het naar opzij uitscheert, weg uit het verstoorde kielzog van het schip.

Tijdens de proeven op de Waddenzee ving het net in de bovenste twee meter van het water meerdere soorten kleine vis, waaronder spiering, zandspiering, een ansjovis en vele jonge horsmakrelen. Zeenaalden worden door hun ranke lichaamsvorm niet vaak gevangen in sleepnetten of fuiken. Ons zuidpoolnet begint met een "garnalen" maaswijdte (7mm halfmaas), maar eindigt in een drie meter lang planktonnet van 0.3 mm maaswijdte. En dat bleek een effectieve manier om zeenaalden en andere kleine visjes te vangen. Maar liefst drie soorten zeenaalden kwamen boven water. Vooral flinke aantallen kleine zeenaald werden gevangen, maar ook meerdere grote zeenaalden, en tot slot één adderzeenaald. Die laatste soort wordt in Nederland nog niet echt algemeen aangetroffen, maar beleeft noordelijke in de Noordzee een explosie waar hij bij gebrek aan zandspiering door vele zeevogels wordt gegeten (zie het artikel van Dan Turner). Van de gevangen adderzeenaald zal DNA worden onderzocht als onderdeel van een IMARES onderzoek naar mogelijk specifieke kustpopulaties van deze soort. Zeenaalden zijn uiterst boeiende vissen, die verwant zijn aan zeepaardjes. Bij beide groepen zijn het de mannetjes die voor het kroost zorgen met een kenmerkende broedbuidel op de buik. Die is op de foto vooral bij de grote zeenaald goed te zien.

Foto's rechts, van boven naar beneden: het *SUIT* net heeft een 1000 kg zwaar ijzeren frame ter bescherming tegen het zeeijs;
De proefvaart in de Waddenzee toont dat het net goed opzij uitscheert;
De vangst van een proeftrek, met naast zwemkrab, garnaal en kleiner zooplankton ook grote en kleine zeenaald en veel jonge horsmakreel.

De volgende zuidpool expeditie met het ijsnet gaat eind nov 2007 van start. Inclusief de huidige voorbereidingen is de expeditie te volgen op www.pooljaar.nl/poolijs. Gezien het succes van het zuidpoolnet in het bevissen van kleine vis dicht tegen het wateroppervlak, wordt het volgend jaar mogelijk ook ingezet in Nederland bij onderzoek naar de voedselbeschikbaarheid voor sterns. Hiervoor moet namelijk de bovenste meter van het water worden bemonsterd op kleine visjes. Het geldt dat door het Ministerie van LNV wordt uitgegeven aan zuidpool onderzoek heeft op die manier een tweede leven in het Nederlandse natuurbeheer.

Drie soorten zeenaalden. Van boven naar onder: adderzeenaald, grote en kleine zeenaald. Rechts details van de verschillende koppen. **Foto's: J.A. van Franeker**

Jan Andries van Franeker & Hauke Flores. Wageningen IMARES, Texel. Jan.vanfraneker@wur.nl

Grauwe pijlen per satelliet gevolgd van Amerika tot in de Noordzee

Twee grauwe pijlen zijn in augustus in de Bay of Fundy voorzien van een zendertje op hun rug, vlak voordat ze aan hun grote oversteek naar west Europa begonnen. De eerste vogel werd op 28 augustus losgelaten en woog toen 1040 gram. Hij kon gevolgd worden tot 28 september, toen hij was aangekomen op het Rockall plateau, ten westen van St Kilda. Daarna zijn geen signalen meer ontvangen. De tweede vogel deed het waarschijnlijk beter. Deze werd een dag eerder met zijn zender op pad gestuurd, maar was zwaarder (1120 gram). Deze vogel is gevolgd tot (ten minste) 7 oktober. Hij bevond zich toen in de

centrale Noordzee en heeft wellicht zelfs het Nederlandse deel aangedaan. Informatie over dit zenderproject (en vele andere) is te vinden op: http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=237. Hier zijn ook kaarten te vinden waar de vogels "overheen vliegen". De website gaat echter vergezeld van de waarschuwing dat hun data niet mogen worden overgenomen: je zult dus zelf achter de computer moeten kruipen. Aanbevolen! **MFL**

De vogel die de centrale Noordzee heeft gehaald. **Foto: Rob Ronconi.**

Onwaarschijnlijke aantallen grote pijlen voor west Schotland

Op 8 september waren zeetrekters op de Butt van Lewis (noordelijkste puntje van de Western Isles, Buiten Hebriden, Schotland) getuige van de meest omvangrijke passage van grote pijlstormvogels die ooit in Schotland werd vastgesteld. Het dagtotaal stond op 186; op 8 september werden er 7114 gezien, zelfs meer dan het hoogste jaartotaal ooit. En het hield niet meteen op: op 9 september werden er "slechts" 165 gezien, en op de 10^e 1076. Grootste groepen op de achtste waren 630, 596, en 479. Daarbij vlogen de vogels vaak op kleine afstand langs en waren ze erg goed te zien. De waarnemers speculeren dat grote aantallen vogels de dagen daarvoor, tijdens slecht zicht en bij weinig wind de Minch (de zeestraat tussen de Buiten Hebriden en Schotland) waren binnen gekomen en opeens, via een bandje ruimte waar het zicht iets beter was dan in de omgeving, hun kans schoon zagen om naar open zee te ontsnappen. Buiten Hebriden: ideetje voor de vakantie, volgend najaar?

Bron: <http://www.trektellen.nl/trektelling.asp?telpost=193&site=0&land=5&taal=1&datum=20070908>.

Groen licht op zee

De NAM is in augustus van 2007 begonnen met een eerste grote praktijkproef met groen licht op een gasplatform op de Noordzee (L15, ten noorden van Ameland). Eerdere proeven toonden namelijk aan dat de gewone verlichting van platforms onder bepaalde omstandigheden trekvogels kan desoriënteren. Als gevolg daarvan blijven ze gedurende de periode van duisternis rond het platform circelen. Rond een enkel platform kunnen de aantallen tot vele duizenden oplopen. Tijdens dit rondvliegen gebruiken de trekvogels zo veel energie, dat ze als het weer licht wordt te uitgeput zijn om de kust nog te kunnen halen. Verlichting van platforms op zee kan dus een veel grotere sluipmoordenaar zijn dan het fakkelen van gas waarbij incidenteel grote aantallen vogels in de vlammen kunnen omkomen.

In eerdere proeven van de NAM bleek dat vogels vooral door rood licht van de wijs werden gebracht, veel minder door groen licht, en het minst door blauw licht. Helaas ziet het menselijk oog in blauw licht niet zo goed, waardoor onveilige werksituaties zouden kunnen ontstaan. Maar bij groen licht bleek dat wel goed te gaan, waarop de NAM met Philips nieuwe lampen heeft ontwikkeld die een optimale balans van kleuren uitstralen. Voor het eerst is daar nu een heel platform van voorzien, en zal de komende periode moeten uitwijzen of rond dit platform inderdaad veel minder vogels blijven circelen dan rond traditioneel verlichte platforms. De NAM heeft rond dit experiment veel media aandacht gezocht en met pers en vogel-onderzoekers (waaronder ondergetekende) vaartochten naar L15 ondernomen. Maar dat mag ook, want als de verdere proeven succesvol uitpakken is echt een ontzettend belangrijke stap gezet in de bescherming van vogels. **Jan Andries van Franeker**

NAM platform L15, bijna geheel groen verlicht, 21 augustus 2007. **Foto J.A. van Franeker**

Olievlekken opsporen per satelliet

Satellieten worden tegenwoordig ook ingezet om olielozingen op te sporen. De voordelen zijn evident: ze waken dag en nacht, zijn onzichtbaar voor de lozende kapiteins en kunnen grote gebieden bestrijken. Sinds de ingebruikstelling in april zijn al honderden mogelijke olievlekken ontdekt. Er moet nog wel wat gesleuteld worden aan de rekenroutines. Een satelliet "ziet" geen olie, maar verschillende golf lengtes van licht die vanaf het aardoppervlak terugkaatsen naar de ruimte. De kunst is dan om daarin olievlekken te herkennen en dat op een zodanig waterdichte manier dat de rechter erop kan blindvaren. De techniek werkt erg goed, eigenlijk nog iets te goed want de satellieten, gehuurd van het European Space Agency (ESA) en de Canadese regering, zien ook zeer dunne laagjes olie, wat niet altijd efficiënt is. "We moeten dat nog wat preciezer afstellen", vindt de directeur van het EU-agentschap EMSA dat hierover gaat, de Nederlander Willem de Ruiter.

EMSA is opgericht naar aanleiding van de ramp met de Erika in 1999. Het duurde overigens enige tijd voor het zover was: de formele oprichting vond plaats in 2003, ironisch genoeg tijdens de volgende grote ramp, die van de Prestige. EMSA houdt zich niet alleen bezig met het opsporen van olievlekken, maar ook met het opruimen ervan en met het controleren van lidstaten op hun vorderingen met bijvoorbeeld havenontvangstinstallaties.

Als via de satelliet een olievlek wordt ontdekt, wordt dit binnen 30 minuten aan de betrokken lidstaat gemeld. Zwakke plek lijkt nog de bewijsvoering want nu moet er vaak nog een vliegtuig op uitgestuurd worden om aanvullend bewijs te verzamelen. "Binnenkort gaan we nog een stap verder", kondigt de Ruiter aan. "Door nieuwe EU-wetgeving moet elk schip een gps-signaal uitzenden. Dan kunnen we hier achter het bureau al zien welk schip het is. Maar nog heb je verificatie nodig om in de rechtszaal een sterke zaak te hebben." De grotere pakkans valt samen met uitgebreidere straffen voor olielozers. Rechters in EU-landen mogen sinds kort niet alleen de kapitein, maar ook zijn bazen veroordelen. De reders hebben hiertegen nog wel een proces lopen bij het EU-Hof van Justitie in Luxemburg.

Bronnen: anp en <http://www.telegraaf.nl/buitenland/article49732021.ece>. Zie ook: <http://www.emsa.eu.int/>

VERENIGINGSNIEUWS

Zwerfvuil heeft vele gezichten

De noordse stormvogel is een beetje het gezicht geworden van de problemen met zwerfvuil op de Noordzee. Bijna alle stormvogels hebben wel afval in hun maag, en dankzij intensief onderzoek zijn de verschillen in vervuiling per gebied of veranderingen in de tijd goed te volgen. Op www.zeevogelgroep.nl staat daarover het een en ander, inclusief (onder 'downloads') alle onderzoeksrapporten uit de afgelopen jaren. Maar het blijft ontzettend belangrijk om te onthouden dat de noordse stormvogel alleen maar een handige graadmeter is voor een probleem dat alle dieren op zee treft omdat ze erin verstrikt raken of omdat ze afval ten onrechte beschouwen als voedsel.

Toevallig kwamen me onlangs enige sprekende foto's onder ogen van onvolwassen jan van genten, het symbool van de Nederlandse Zeevogelgroep. Op de Waddenzee werd een verzwakte jan van gent aangetroffen door Jan van Dijk en Bram Fey tijdens een controlevaart met LNV vaartuig de 'Phoca'. Het dier kon worden bevrijd van een om de snavel verknoopt stuk visnet. De vogel werd een week later levend in dezelfde buurt nogmaals gezien maar het uiteindelijke lot is onbekend.

Ongeveer een maand later fotografeerde Cor Fikkert nabij de Engelse kust een onvolwassen jan van gent met een vergelijkbaar stuk visnet om de snavel. Ondanks flink schudden van de kop kreeg de vogel het net niet meer los. Jan van genten pikken stukken visnet en touwen op als nestmateriaal, waarvoor ze oorspronkelijk stukken zeewier gebruikten. Jongere vogels spelen misschien met zulk soort materiaal of komen er tijdens het foerageren mee in aanraking. Hoe dan ook, geregeld worden op deze manier verstrikte jan van genten dood op onze kusten gevonden (zie: Camphuysen (2001) *Atlantic Seabirds* 3: 15-30).

Links: Op het wad gevonden verzwakte jan van gent, met een stuk net om de snavel. Foto: Jan van Dijk (Phoca).

Rechts: Een onvolwassen jan van gent op zee nabij de Engelse zuidkust, 14 juli 2007. Foto: Cor Fikkert.

Voor voordrachten, voorlichtingsmateriaal en onderzoeksrapporten kan ik foto's van zwerfvuil op zee of strand (plastic, paraffine of wat dan ook), al dan niet met daardoor veroorzaakt dierenleed, ontzettend goed gebruiken. Wie zijn/haar opmerkelijke foto's voor dit soort gebruik ter beschikking wil stellen, stuurt die naar:

Jan Andries van Franeker, Wageningen IMARES, Postbus 167, 1799 AD Den Burg (Texel).

e-mail: jan.vanfraneker@wur.nl

Tel: 0222-369724

Dat blijft trouwens ook het adres voor dood gevonden stormvogels. Die blijven ook op de lange termijn noodzakelijk voor het graadmeter onderzoek naar zwerfvuil!

Alken op drift?

Eind september kwamen er berichten over ongewoon grote aantallen alken die opdoken voor de Noorse kust. In de Oslofjord zaten er duizenden, iets dat men daar nooit eerder gezien heeft. Ze gingen ook massaal dood en er zijn er 2-300 verzameld voor onderzoek. Er waren zeker twee geringde vogels bij, afkomstig van Ilse of May en zuidoost Schotland. Even later werd ook verhoogde sterfte gemeld van Orkney. In Nederland arriveerden alken dit najaar ongewoon vroeg en in ongewoon grote aantallen. Tijdens een paar dagen vogels tellen op zee, voor de Noord-Hollandse kust (24-28 september) zagen we anderhalf keer zoveel alken (honderden) als zeekoeten, een beeld dat we niet kennen voor september. Vermoedelijk houden deze verschijnselen verband met elkaar en hebben de alken in de noordelijke Noordzee te maken met voedselgebrek. Hun probleem is dan dat ze het Kattegat/Skagerak juist massaal opzoeken in deze tijd van het jaar, om er te ruïen. Als ze eenmaal met de vleugelrui zijn begonnen, kunnen ze geen kant meer op, want ze ruïen alle slagpennen tegelijkertijd en kunnen dan dus enige tijd niet vliegen. Zo te zien heeft een deel van de vogels niet zo lang gewacht en zijn ze zuidwaarts gevlogen. Op Cap Griz Nez zagen Nederlandse tellers (Jan Andries en Pieter van Franeker en Johan Nobel) tussen 4 en 7 oktober opvallend veel

alkachtigen. Normaal zien ze daar hoogstens enkele tot in 'goede jaren' enkele tientallen dieren per dag, waarvan de massa bij goede lichtomstandigheden als zeekoet kan worden thuisgebracht. Dit jaar daarentegen vlogen er de hele dag steeds alkachtigen, geregeld ook in grotere groepen en slierten tot soms vele tientallen vogels bijeen. Dankzij uitstekend licht was vast te stellen dat het bijna altijd om alken ging, waarvan er enkelen ook ongebruikelijk dicht onder de kust kwamen (zie foto). Daaronder een mix van leeftijden van jonge snavels tot W+2. Dit beeld, van een mix van oude en (soms zeer jonge) alken vinden we ook op de Nederlandse stranden, maar tot nu toe gaan er hier nog geen grote aantallen dood.

Neus aan neus: jonge alk "ongewoon dicht" onder de kust bij Cap Griz Nez. Foto: Johan Nobel.

Oproep: gezenderde en geringde alken

Let op! Er zijn dit jaar alken van dataloggers voorzien (zie de foto met een dergelijke logger op een papegaaiduikerpoot). Mocht iemand een dergelijke vogel vinden, dan graag de hele vogel met logger en ring opsturen en ik weet zeker dat de verantwoordelijke onderzoekers een leuke verrassing/vergoeding voor de vindsters in petto hebben. Alsjeblieft niet aan het ding gaan prutsen! Mocht je een "gewone" geringde alkachtige vinden (dus eentje met ring maar zonder datalogger) dan zijn we ook zeer geïnteresseerd. Kadavers met ring, hoe incompleet ook, zijn altijd welkom en hard nodig voor ons meerjarige leeftijdsbepaling project. Er moet wel een kop aanzitten! De ring zelf mag je uiteraard houden. Ik hoop dat er velen tot een tellinkje of strandbezoekje in staat zijn; ook verse zeekoeten (ruiende adulten en opgroeiende jongen) zijn welkom als er lieden zijn die ze even tijdelijk kunnen invriezen voor verder onderzoek. Zie <http://home.planet.nl/~camphuys/NZGNSO.html> voor telformulieren.

Kees Camphuysen, NZG/CvZ, postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel, kees.camphuysen@wxs.nl

Electronisch handboek stookpietenherkenning in wording

Hoe onderscheid je op het strand een afgekloven roodkeelduiker van een verfromfraaide parelduiker? Is die kleine aalscholver nu een kuifaalscholver of toch niet en hoe weet je dat zeker? Hoe codeer je leeftijden bij de alk? Hoe doet men nader onderzoek aan olie- of hongerslachtoffers onder zeevogels? Wat heb je nodig, wat moet je doen als zich een olieramp aandient? Ook internationaal was er steeds meer behoefte aan een fatsoenlijk handboek olievogelonderzoek. De man hiervoor is uiteraard Kees Camphuysen, die alle benodigde info in zijn hoofd heeft, of in een paar gekoesterd, beduimelde multomappen. In de moderne tijd zet je dat soort informatie op het web en hier wordt nu, met steun van de EU, hard aan gewerkt. Zie www.zeevogelgroep.nl/CJC/.

RECENTE PUBLICATIES

Belgische zeevogelstudies op het net

Een rapport met informatie over een viertal studies naar zeevogels op het BCP (Belgisch Continentaal Plat) is te downloaden via: <http://www.vliz.be/imisdocs/publications/97677.pdf>. Trouwens, op de VLIZ-website zijn nog veel meer publicaties van mij en anderen gewoon te downloaden.

Eric Stienen. Eric.STIENEN@inbo.be

GERINGDE ZEEVOGELS

Gekleurde Visdieven

(onderstaand stukje is overgenomen van: <http://www.zuidpier.com/>)

Afgelopen broedseizoen zijn er in de provincie Groningen meer dan 90 Visdieven geringd voor onderzoek naar overleving en nestplaatskeuze. Deze vogels zijn behalve van een metalen ring ook voorzien van een witte kleurring met inscriptie. Het merendeel van de geringde vogels betreft volwassen exemplaren afkomstig uit kolonies in de omgeving van Delfzijl, de Eemshaven en de stad Groningen. De inscriptie op de kleurring bestaat uit een tweeletterige code, die van onder naar boven afgelezen moet worden. De codes die dit jaar gebruikt zijn beginnen met een A, C, E, H, J, M of K. Een van de geringde Visdieven bleek al ten minste 16 jaar oud te zijn, terwijl twee andere reeds in Senegal waren geringd. Tijdens de najaarstrekk is het mogelijk dat enkele van de geringde vogels nog even langs de kust pleisteren en omdat ze oud worden kan nog jaren naar hun ringen worden uitgekeken. Een ieder die zo'n vogel aantreft en erin slaagt om de inscriptie op de kleurring af te lezen, wordt verzocht daarvan melding te maken bij Derick Hiemstra. De melder ontvangt dan de 'life history' van de waargenomen vogel, evenals nadere details van het onderzoeksproject.

Derick Hiemstra. Damsterwaard 9, 9734 CK Groningen. e-mail: derickhiemstra@hetnet.nl.

Van het NZG bestuur / redactie AS / redactie Nieuwsbrief

Alléén een NZG-Nieuwsbrief, en géén Atlantic Seabirds?

Atlantic Seabirds nr 8(1/2), een dik nummer met veel artikelen over pijlstormvogels ontvangt u binnenkort in een aparte verzending. De bijbehorende Nieuwsbrief wordt eerder verstuurd vanwege de bijsluiter over de ledenvergadering.

Let op: Ledenvergadering NZG, Texel, zaterdag 3 november: zie bijsluiter !